

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด กับพวก) เพื่อขอให้
ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

สรุปข้อเท็จจริง

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด และ
นายปรีชา ปุณณกิติเกษม ซึ่งเป็นผู้ร้อง เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง ขอให้พิทักษ์สัญญาบัญชีเดินสะพัด กู้เบิกเงิน
เกินบัญชี ค่าประกัน โดยให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระหนี้ตามฟ้องแก่โจทก์ เป็นเงิน ๖๔๕,๒๕๖.๕๖ บาท
พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๕๐๔,๘๘๕.๕๔ บาท นับแต่วันถัดจาก
วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นแก่โจทก์เป็นคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ร. ๓๐๗๖/๒๕๕๓

ผู้ร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ฟ้องของโจทก์เป็นฟ้อง
ที่เคลือบคลุม โจทก์คิดดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และโจทก์ไม่มีอำนาจคิดดอกเบี้ยตามประกาศ
ธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด เพราะ
ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าว ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ
การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ ในข้อที่ว่า “ไม่คุ้มครองผู้บริโภค
ไม่ป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม” ทั้งนี้ เพราะการที่รัฐมีนโยบายเกี่ยวกับดอกเบี้ย
หรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หากอัตรา
ดอกเบี้ยไม่เป็นไปตามกลไกของตลาดที่แท้จริง ย่อมเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจ
ของประเทศอย่างร้ายแรงได้ ดังนั้น การกำหนดอัตราดอกเบี้ยและส่วนลดจึงถือได้ว่าเป็นแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ มาตรา ๘๗ เมื่อพระราชบัญญัติการธนาคาร
พาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคาร
พาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้โดยไม่ผ่านรัฐสภา จึงเท่ากับว่า
กฎหมายให้อำนาจฝ่ายบริหารเป็นผู้ตรากฎหมายได้เอง บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา
๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘

ศาลแพ่งเห็นว่า จำเลยให้การต่อสู้ในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการคิดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่าเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ ประกอบกับโจทก์ไม่คัดค้านที่ศาลจะส่งข้อโต้แย้งดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย จึงส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นการวินิจฉัย

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

เรื่องนี้ ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่ง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เนื่องจากผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องอัตราดอกเบี้ยและส่วนลด ฯ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย (คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ และคำวินิจฉัยที่ ๑๒ - ๓๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๒) และการที่อ้างว่ามาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ หรือไม่ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ ว่า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ จึงไม่ต้องวินิจฉัยซ้ำอีก ยังคงค้างการพิจารณาแต่เพียงว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ เป็นเรื่องของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ส่วนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ เป็นพระราชบัญญัติซึ่งได้ผ่านความยินยอมของรัฐสภาแล้ว โดยมาตรา ๑๔ ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องของการตราพระราชบัญญัติ แต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๒ สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ เป็นเรื่องของกระบวนการตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ แต่มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ มิได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการตราพระราชกำหนด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๒๑๘

นายผัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ